

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 6Co/29/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5420200504
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 03. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Urbanová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2021:5420200504.1

Uznesenie

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Jany Urbanovej a členov Mgr. Andreja Kekelyho a JUDr. Martiny Mochnáčovej, v právnej veci žalobcu: T. W., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX G. U. XXX, proti žalovaným: 1/ A. B., rod. P., 2/ J. W., 3/ B. W., rod. P., 4/ A. N., 5/ A. N., 6/ T. N., 7/ T. N., 8/ T. L., 9/ A. A., rod. L., 10/ T. W., 11/ T. W., 12/ L. N., 13/ G. N., 14/ T. N., všetci žalovaní zastúpení Slovenským pozemkovým fondom, so sídlom Búdkova 36, 817 45 Bratislava, IČO: 17 335 345, o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnosti, o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Okresného súdu Dolný Kubín č. k. 10C/9/2020-57 zo dňa 02. februára 2021, takto

rozhodol:

Uznesenie Okresného súdu Dolný Kubín č. k. 10C/9/2020-57 zo dňa 02. februára 2021 p
o t v r d z u j e .

odôvodnenie:

1. Napadnutým uznesením okresný súd odmietol podanie žalobcu datované ku dňu 11.02.2020, označené ako „Žalobný návrh na zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva za náhradu“, doručené súdu osobne dňa 19.03.2020, v znení následného doplnenia podaním doručeným súdu osobne dňa 29.04.2020.

2. V dôvodoch svojho rozhodnutia odkázal na ustanovenie § 129 ods. 1, 2 a 3 CSP a konštatoval, že žalovaní identifikovaní menom a priezviskom nie sú označení v zmysle ďalších údajov podľa Civilného sporového poriadku (napr. dátum narodenia a podobne). Takýto nedostatok žaloby (vychádzajúc z právneho názoru Najvyššieho súdu SR vysloveného v rozhodnutí zo dňa 28.02.2019 sp. zn. 8Cdo/68/2017), keď aj po doplnení žaloby existujúce označenie žalovaných neumožňuje identifikáciu osoby v súlade s ustanovením § 133 až 136 CSP tak, aby tieto fyzické osoby neboli zameniteľné s inými fyzickými osobami s rovnakým menom a priezviskom, je tak závažného charakteru, že neumožňuje súdu ďalej pokračovať v konaní. K otázke, „či súd je povinný a oprávnený“ zisťovať identifikačné údaje o žalovanom, ktoré pre označenie strany sporu vyžaduje CSP, zaujal stanovisko Najvyšší súd SR v uznesení zo dňa 28.02.2019 sp. zn. 8Cdo/68/2017, z ktorého vyplýva právny názor, že súd nie je povinný žalobcovi poskytovať súčinnosť pri zisťovaní identifikačných údajov žalovaného a že práve opačný postup súdu by mohol spôsobiť porušenie zásady rovnosti strán sporu a zásady kontradiktórnosti. Z označeného rozhodnutia tiež vyplýva, že súd nemôže podávať informácie žalobcovi ohľadne identifikácie subjektu, ktorý má vystupovať na žalovanej strane, keďže v takom prípade by išlo o preferenčné zaobchádzanie, ktoré by bolo bezdôvodným zvýhodňovaním jednej strany. Napokon z uvedeného rozhodnutia vyplýva záver, že ak podanie žalobcu nemá náležitosti týkajúce sa označenia žalovaného (žalovaných) podľa § 133 až 135 CSP a ak napriek výzve súdu tieto vady žalobca neodstráni, jeho podanie má byť podľa § 129 ods. 3 CSP odmietnuté. Ďalej súd prvej inštancie dal do pozornosti rozhodnutie Krajského súdu v Trnave sp. zn. 10Co/128/2014 zo dňa 20.05.2015, v ktorom odvolací súd konštatoval, že udržateľnosť označenia Slovenského pozemkového fondu za zástupcu presne označeného vlastníka je len u tých vlastníkov spadajúcich pod režim definície ustanovenia § 8 ods. 1 písm. c) zákona č. 180/1995 Z. z., teda len u tých, o ktorých je nepochybné, že existujú (čo u fyzických osôb znamená, že žijú) a znakom ich neznámosti je neznámost' ich adresy. Takéto označenie ale naopak

nemôže prichádzať do úvahy u tých vlastníkov, ktorí nie sú známi vôbec, spravidla preto, že pôvodný vlastník neexistuje a nie je zrejmé, kto a či vôbec niekto je jeho právnym nástupcom. Každý pokus tvrdiť opak by bol pripustením možnosti vykonania súdneho konania a vydania v ňom i vecného rozhodnutia o predmete sporu aj za cenu neexistencie jednej z podmienok konania, či presnejšie pri zaťažení konania neodstrániteľnou prekážkou brániacou jeho ďalšiemu pokračovaniu, a teda popretím jedného zo základov, na ktorých stojí civilný proces. Je totiž tzv. notoriou, že mŕtva fyzická osoba ani zaniknutá právnická osoba nemajú spôsobilosť mať práva a povinnosti, s nedostatkom tejto spôsobilosti ide ruka v ruku i nedostatok spôsobilosti byť účastníkom konania, teda nedostatok procesnej spôsobilosti. Z výpisu z listu vlastníctva č. XXXX pre katastrálne územie K. vyplýva, že niektorí spoluvlastníci zomreli a pri niektorých je predpoklad, že už nežijú, keďže titul nadobudnutia ich vlastníckeho práva je datovaný rokom 1938.

3. Proti uzneseniu okresného súdu podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca, ktorý sa domáhal zrušenia napadnutého rozhodnutia a vrátenia veci na nové konanie.

4. Uviedol, že v žalobnom návrhu, aj v jeho doplnení boli predložené všetky dostupné listinné dôkazy, ako bol výpis z Centrálného registra obyvateľov SR, podľa ktorého časť spoluvlastníkov nie je evidovaná v registri a časť z nich sa nedá jednoznačne určiť podľa zadaných údajov. Taktiež Obec K. svojím potvrdením dokladovala, že nemá vedomosť o pobyte menovaných. Žalobca prejavil záujem vlastníť v celosti pozemok zapísaný na liste vlastníctva č. XXXX, kat. územie K., ktorého je spoluvlastníkom, a to v podiele 6414527/7068000, pričom spoluvlastnícky podiel neznámych spoluvlastníkov predstavuje 653473/7068000. Na spoluvlastnícky podiel neznámych spoluvlastníkov prislúcha výmera 22 m² - zastavané plochy a nádvoria. Žalobca chce využiť pozemok ako stavebný a má záujem na ňom postaviť dom. Mal za to, že žalovaní boli riadne označení a v konaní ich zastupuje Slovenský pozemkový fond ako zástupca neznámych vlastníkov.

5. Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 CSP), preskúmal uznesenie okresného súdu v rozsahu vyplývajúcom z ustanovenia § 379 CSP a bez nariadenia pojednávania podľa ustanovenia § 385 ods. 1 CSP a contrario toto rozhodnutie v zmysle § 387 ods. 1 CSP ako vecne správne potvrdil.

6. Odvolací súd podrobne preskúmal všetky rozhodujúce otázky, ktoré boli vo veci vznesené a v celom rozsahu sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie. Okresný súd v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti rozhodné pre zvolený procesný postup, vecne správne rozhodol a svoje rozhodnutie odôvodnil v súlade s ustanovením § 236 CSP. Odôvodnenie rozhodnutia okresného súdu je vecne správne, pričom v jednotlivostiach naň poukazuje aj krajský súd. Z uvedených dôvodov sa krajský súd v odvolacom konaní obmedzil na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia (§ 387 ods. 2 CSP).

7. Na doplnenie považoval odvolací súd za nevyhnutné reagovať na relevantnú odvolaciu argumentáciu žalobcu formulovanú v podanom opravnom prostriedku. Krajský súd zároveň poukazuje na zodpovednosť žalobcu za obsahové vymedzenie odvolania, v spojitosti s nevyhnutnosťou odvolacieho súdu rešpektovať princíp viazanosti odvolacími dôvodmi (§ 380 ods. 1 CSP).

8. Z obsahu spisového materiálu vyplýva, že v posudzovanej veci bolo okresnému súdu dňa 19.03.2020 doručené podanie žalobcu označené ako „Žalobný návrh na zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva za náhradu“, t. j. podľa obsahu predmetného podania v zmysle § 124 ods. 1 CSP sa jedná o podanie vo veci samej.

9. Treba zdôrazniť, že zákonnou podmienkou pre odmietnutie podania je existencia takého nedostatku podania, ktorý bráni súdu pokračovať v spore. Bude tomu tak najmä v prípade, ak z obsahu návrhu nemožno zistiť okruh sporových strán, čoho sa žalobca domáha, alebo ak podanie neobsahuje uvedenie skutočností, z ktorých žalobca odvodzuje svoje právo, a to aspoň v takom rozsahu, aby bolo možné posúdiť totožnosť veci.

10. Právo na spravodlivý súdny proces garantované ustanoveniami článkov 46 a nasl. Ústavy SR znamená okrem iného aj povinnosť súdu poskytnúť stranám priestor na uplatnenie tohto práva, a to aj realizáciou poučovacej povinnosti. Uvedená požiadavka je vyjadrená aj v ustanovení § 129 ods. 1 CSP, podľa ktorého ak ide o podanie vo veci samej alebo návrh na nariadenie neodkladného opatrenia alebo zabezpečovacieho opatrenia, z ktorého nie je zrejmé, čoho sa týka a čo

sa ním sleduje, alebo ide o podanie neúplné alebo nezrozumiteľné, súd vyzve toho, kto podanie urobil, aby podanie doplnil alebo opravil v lehote, ktorá nemôže byť kratšia ako desať dní.

11. Vzhľadom na to, že predmetné podanie žalobcu neobsahovalo zákonné náležitosti podľa § 127 ods. 1 a § 132 ods. 1 CSP, okresný súd uznesením č. k. 10C/9/2020-36 zo dňa 31.03.2020 vyzval žalobcu na odstránenie väd podania, s akcentom na riadne označenie žalovaných, v lehote 30 dní odo dňa doručenia uznesenia pod následkom odmietnutia predmetného podania v zmysle § 129 ods. 3 CSP.

12. Na uvedenú výzvu súdu reagoval žalobca podaním doručeným súdu prvej inštancie dňa 29.04.2020, pričom ani na základe predmetného podania, podrobeného prieskumu podľa jeho obsahu v zmysle § 124 ods. 1 CSP, nie je možné určiť, proti komu žaloba smeruje. Vady žaloby žalobca podľa výzvy prvoinštančného súdu do času vydania napadnutého uznesenia neodstránil a v konaní nebolo možné ďalej pokračovať, na základe čoho nemohol okresný súd konať inak, než predmetné podanie žalobcu postupom podľa § 129 ods. 3 CSP odmietnuť.

13. Pre úplnosť odvolací súd dodáva, že právoplatné rozhodnutie súdu o odmietnutí podania nepredstavuje prekážku veci rozhodnutej pre samotný hmotnoprávny nárok žalobcu. To znamená, že žalobca sa môže v budúcnosti opätovne domáhať zrušenia a vyporiadania dotknutého spoluvlastníctva, ale pre vykonanie meritórneho súdneho konania musí náležite označiť sporové strany.

14. Pokiaľ žalobca nedefinoval svoje požiadavky procesne konformným spôsobom tak, aby bolo súdu jasné, proti komu sa má konať, potom nebolo možné priznať ochranu jeho právam.

15. Na doplnenie správnosti odôvodnenia napadnutého uznesenia a zároveň pre konštatovanie nedôvodnosti odvolacích námietok žalobcu je potrebné zdôrazniť nevyhnutnosť aktívneho prístupu žalobcu v sporovom konaní, medzi ktoré súdená vec bezpochyby patrí. Uvedené v štádiu začatia konania, resp. jeho iniciovania zahŕňa aj vykonanie primeraných (takých, ktoré možno od strany sporu „spravodlivo“ požadovať) šetrení za účelom dostatočnej identifikácie sporových strán, keďže o ich (hmotných) právach a povinnostiach sa v súdnom konaní má rozhodovať. Rovnako náležite je zdôraznená i otázka samotnej spôsobilosti označených osôb byť stranou súdneho konania.

16. Krajský súd v danej súvislosti poukazuje predovšetkým na skutočnosť, že na liste vlastníctva č. XXXX pre kat. úz. K. je v časti B pri jednotlivých spoluvlastníkoch uvedený odkaz na príslušnú pozemnoknižnú vložku a predovšetkým číslo denníka (ČD) týkajúce sa konkrétneho titulu nadobudnutia spoluvlastníckeho práva a tiež číslo rozhodnutia vydané v konaní o obnove evidencie niektorých pozemkov a právnych vzťahov k nim. Nadväzne je možné v príslušných archívnych dokumentoch zistiť základné konkrétne údaje o spoluvlastníkoch a v prípade mŕtvych spoluvlastníkov iniciovať dodatočné konanie o dedičstve.

17. Žalobca v odvolaní poukázal na jednotlivé dôkazy preukazujúce, že v prípade žalovaných ide o neznámych vlastníkov - výpis z Registra obyvateľov a potvrdenie obce. Podľa názoru odvolacieho súdu však žalobca nevyužil všetky prostriedky, ktoré má k zisťovaniu identifikačných údajov žalovaných k dispozícii, ako bolo uvedené v predchádzajúcom odseku č. 16. tohto rozhodnutia. Žalobcovi preto nič nebránilo z obsahu spomínaných listín zistiť údaje o žalovaných, ako i usúdiť, či môžu žiť alebo, či sú údaje uvedené v katastri o úmrtí väčšiny spoluvlastníkov pravdivé. Takéto zistenie súvisí s posudzovaním, či označená osoba, ktorá má byť zastupovaná Slovenským pozemkovým fondom má v čase začatia konania spôsobilosť byť stranou sporu. Pokiaľ jednotliví spoluvlastníci budú konkrétnejšie vymedzením prostredníctvom údajov aktuálnych ku dňu zápisov do pozemkovej knihy, bude môcť byť dôslednejší napríklad i súvisiaci postup obce. Keďže zistenie údajov potrebných k riadnemu podaniu žaloby je vecou súkromnej iniciatívy strán sporu, uvedené konajúci súd nemohol nahradiť vlastnou iniciatívou. Navyše žalobca mal možnosť v súvislosti so zisťovaním údajov z Registra obyvateľov SR požiadať o súčinnosť konajúci súd. Súd však nemá povinnosť tieto údaje zisťovať v už prebiehajúcom konaní za žalobcu, ktorý si riadne nesplnil svoje procesné povinnosti, keď v žalobe riadne neoznačila žalovaných (fyzické osoby), údajmi v súlade s ust. § 133 ods. 1 CSP.

18. Žiada sa dodať, že otázka publicity katastra nehnuteľností (§ 70 ods. 1, 2 zákona č. 162/1995 Z. z.), vrátane údajov o neznámom (označenom len menom a priezviskom) vlastníkovi, nie je z hľadiska postupu v súdnom konaní rozhodujúcou. V podstate ide o označenie posledného (evidovaného)

vlastníka, čo nie je paušálne možné stotožňovať so spôsobilosťou byť účastníkom konania/stranou sporu pred súdom. Osobitne, ak už z čiastkových informácií vzniká dôvodná pochybnosť o primeranosti takéhoto vymedzenia.

19. V súvislosti so zastupovaním Slovenského pozemkového fondu v konaní je plne aplikovateľné uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/11/2016 zo dňa 24.02.2016, v ktorom sa uvádza nasledovné: „V záujme spriechodnenia procesu usporiadania vlastníckych vzťahov k pozemkom a i obnovenia dostatočne hodnoverného spôsobu evidencie práv k nehnuteľnostiam, ktorý sa v tuzemských podmienkach vytratil prakticky v súvislosti s opustením intabulačného princípu a stratou niekdajšieho významu inštitútu pozemkovej knihy, bol o. i. ustanovený zákonný mechanizmus nakladania Slovenského pozemkového fondu 1. s pozemkami, ktorých vlastník je známy, ale ktorého miesto trvalého pobytu alebo sídlo nie je známe (podľa čl. I. § 8 ods. 1 písm. c/ zákona 180/1995 Z. z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom, ďalej len „zákona č. 180/1995 Z. z.) a 2. pozemkami, ktorých vlastník nie je známy (podľa písmena d/ rovnakého ustanovenia). Pre obe takéto kategórie pozemkov zákon zaviedol i legislatívnu skratku „pozemky s nezisteným vlastníkom“ (tu por. i čl. I § 13 a § 16 ods. 1 písm. b/ zákona č. 180/1995 Z. z.); pričom pri takýchto vlastníkoch (resp. pozemkoch), ako aj pri pozemkoch, ktorých vlastníctvo nie je evidované podľa predpisov o katastrí nehnuteľností v súbore geodetických informácií a v súbore popisných informácií alebo ak sa nepreukáže inak (čl. I § 16 ods. 1 písm. c/ zákona č. 180/1995 Z. z.) zákon priznáva na to určenej právnickej osobe (ktorou je práve Slovenský pozemkový fond) oprávnenie na zastupovanie vlastníkov v konaniach pred súdmi a inými orgánmi verejnej správy (čl. I § 16 ods. 2 zákona č. 180/1995 Z. z.).

20. Priblížená právna konštrukcia podľa názoru dovolacieho súdu spôsobuje udržateľnosť označenia Slovenského pozemkového fondu za zástupcu presne označeného (a i v žalobe i v inom podaní určenom súdu prinajmenšom menom a priezviskom identifikovaného) evidovaného vlastníka len u vlastníkov pozemkov spadajúcich do rámca definície z ustanovenia čl. I § 8 ods. 1 písm. c/ zákona č. 180/1995 Z. z.), teda len u tých, o ktorých je nepochybné, že existujú (čo u fyzických osôb znamená, že ešte žijú a u právnických osôb, že vznikli a dosiaľ nezanikli) a znakom ich neznámosti je neznámosť ich adresy alebo sídla (prinášajúca problém komunikácie s takýmito vlastníkmi a aj ich bezproblémového zapojenia do súdnych či iných konaní, týkajúcich sa ich nehnuteľného majetku). Takéto označenie ale naopak nemôže prichádzať do úvahy u tých vlastníkov, ktorí nie sú známi vôbec, spravidla preto, že pôvodný vlastník už neexistuje a nie je zrejmé, kto je jeho právnym nástupcom. Každý pokus tvrdiť opak by bol pripustením možnosti vykonania súdneho konania a vydania v ňom i vecného rozhodnutia o predmete sporu aj za cenu neexistencie jednej z podmienok konania, či presnejšie pri zaťažení konania neodstrániteľnou prekážkou, brániacou jeho ďalšiemu pokračovaniu a takto tiež popretím jedného zo základov, na ktorých stojí civilný proces“.

21. Keďže žalobca ani na výzvu okresného súdu neodstránil nedostatky svojho podania - riadne (dostatočne určito) neoznačil subjekty sporu na strane žalovaných a pre uvedený nedostatok nie je možné v konaní pokračovať, krajský súd napadnuté uznesenie p o t v r d i l .

22. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania krajský súd nerozhodoval, pretože protistrana, (ktorá nebola žalobcom doposiaľ riadne definovaná), sa konania nezúčastnila, a preto v prejednávanej veci nebolo možné uvažovať o prípadnom vzniku trov na strane žalovaných.

23. Toto rozhodnutie senátu odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 1 a 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1 a 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1 a 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 ods. 1 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).